

Bijlage – Informatie Ondersteuning Gemeenschapshuizen

Het ondersteunen en faciliteren van de besturen van de gemeenschapshuizen

In deze bijlage wordt de ondersteuning van gemeenschapshuizen kort verduidelijkt. Aangegeven wordt waar de ondersteuning uit bestaat.

Ter ondersteuning van de besturen wordt een aantal instrumenten ingezet:

** Instellen van een ambtelijk contactpersoon/jaarlijks ambtelijk overleg*

De besturen van de gemeenschapshuizen hebben te maken met verschillende ambtenaren van diverse afdelingen van de gemeente (Vastgoed, Vergunnen, Financiële Administratie en de beleidsafdeling Welzijn en Zorg). Op verzoek van de werkgroep wordt een heldere contactpersonenlijst beschikbaar gesteld. Als algemeen ambtelijk contactpersoon zal de beleidsmedewerker van BenO/Sociaal functioneren. Hij/zij zal regelmatig een ambtelijk overleg organiseren voor de besturen van de gemeenschapshuizen.

** Het collectief lidmaatschap van Spirato*

De gemeente heeft voor de besturen van gemeenschapshuizen een collectief lidmaatschap afgesloten bij Spirato, Steunpunt voor gemeenschapsaccommodaties in Limburg. Spirato biedt de besturen veel gratis ondersteuningsmogelijkheden. Zij kunnen hier terecht voor individueel onafhankelijke kleine/reguliere advisering over het besturen, exploiteren en beheren van een gemeenschapsaccommodatie. Tevens is er een digitale vraagbaak beschikbaar met veel informatie. Het lidmaatschap is jaarlijks opzegbaar.

Als de Gemeente Maastricht het lidmaatschap (kosten € 0,05 per inwoner) opzegt, vervalt deze gratis ondersteuning of moet een bestuur zelf lid worden. Gelet op het collectieve belang hiervan, wordt voorgesteld om het lidmaatschap de komende 5 jaar te handhaven.

** Het instellen van een Overleg Orgaan Gemeenschapshuizen (OOG)*

Uit het participatieve proces is naar voren gekomen dat bij de gemeenschapshuizen behoefte is aan onderling contact, om samen van elkaar te leren door informatie en ervaringen uit te wisselen en wellicht ook (financiële) voordelen te kunnen halen uit de samenwerking. Hiervoor wilt men een Overleg Orgaan Gemeenschapshuizen (OOG) instellen.

Hoewel de mening wordt gedeeld dat het instellen van een OOG door de besturen van de gemeenschapshuizen zelf kan worden geïnitieerd, wordt aan de gemeente gevraagd (het opstarten van) dit overleg te ondersteunen. Aan dit verzoek is gehoor gegeven door Spirato te vragen om het OOG op te starten en te faciliteren. De gemeente sluit op verzoek aan bij het OOG. Ook kan het OOG kwesties voorleggen aan de gemeente. De verwachting is dat het geruime tijd zal duren voordat een OOG is ingesteld en volledig operationeel is. Ook is niet zeker of alle besturen gaan deelnemen. Vanuit de gemeente wordt het belang hiervan onderschreven en daarom actief gestimuleerd. De ambtelijke contactpersoon (de beleidsmedewerker BenO/Sociaal) zal, op verzoek, deelnemen aan het OOG.

** Het organiseren van themabijeenkomsten*

Afgelopen jaren zijn vanuit de gemeente veel nieuwe ontwikkelingen in gang gezet en besluiten genomen die zeer relevant zijn voor de besturen van de gemeenschapshuizen. Bijvoorbeeld de transformatie van het sociale domein, het nieuwe subsidiebeleid voor vrijwilligersorganisaties, de intensivering van de algemene vrijwilligersondersteuning en de besluiten rondom zelfsturing en de buurtnetwerken. Vanaf eind 2017/begin 2018 wordt in overleg met de werkgroep gemeenschapshuizen hierover een aantal themabijeenkomsten georganiseerd. Hierbij wordt ook gedacht aan een bijeenkomst over de rechten en plichten ten aanzien van de paracommerciële

vergunning, een thema waar veel vragen over zijn. En uiteraard zal, na vaststelling, een informatiebijeenkomst worden georganiseerd over de nieuwe ondersteuningsregeling.

De Ondersteuningsregeling Gemeenschapshuizen 2018:

** Algemene bepalingen*

In de algemene bepalingen van de regeling zijn diverse bepalingen overgenomen van de vrijwilligersverordening welzijn en zorg 2017. Dit betreft o.a. voorwaarden voor de bestuurssamenstelling, verplichtingen over het voeren van goede administratie, de algemeen toegankelijkheid en Verklaring Omtrent Gedrag. Een bestuur van een gemeenschapshuis moet zorg dragen voor de noodzakelijke verzekeringen en vergunningen verbonden aan de exploitatie en beheer van het gemeenschapshuis. Ook zijn er enkele weigeringsgronden opgenomen.

** Huurkosten*

Bij de meeste gemeenschapshuizen is de gemeente eigenaar van het gebouw, bij andere zijn de gebouwen in particulier eigendom.

- Gemeentelijke panden

Het merendeel van deze panden is door de gemeente lang geleden zelf gerealiseerd of aangekocht, omdat de gemeente het belangrijk vond dat deze buurtvoorziening voorhanden is. Hierbij is destijds gekozen om de eigenaarslasten (kapitaalslasten, eigenaarsonderhoud etc.) voor rekening van de gemeente te nemen. Conform het Grond- en Vastgoedbeleid wordt een kostendekkende huur berekend die intern begrotingstechnisch wordt gecompenseerd vanuit B&O Sociaal naar de gemeentelijke vastgoedorganisatie. Hierdoor kunnen de besturen van de gemeenschapshuizen de huurprijzen voor de gebruikers laag houden.

In de ondersteuningsregeling is opgenomen dat de interne compensatie van de kostendekkende huur vanuit de begroting van B&O Sociaal van rechtswege wordt beëindigd, indien niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van de ondersteuningsregeling. Hiervan is bijvoorbeeld sprake wanneer een gemeenschapshuis geen maatschappelijke meerwaarde meer heeft of kiest voor een commerciële vergunning (art. 4 van de regeling).

- Niet gemeentelijke panden

Van oudsher verstrekt de gemeente geen subsidie voor de huur- of hypotheeklasten van niet-gemeentelijke panden. De reden hiervoor is dat deze panden door een stichting zelf op eigen risico en rekening zijn gerealiseerd of zijn aangekocht. Het gemeenschapshuis/buurthuis dient derhalve de eigenaarslasten zelf te dragen. Een belangrijk uitgangspunt is dat verantwoordelijkheden niet worden overgenomen. De ondersteuningsregeling heeft daarom tot doel gemeenschapshuizen zoveel mogelijk te helpen naar zelfstandigheid en niet om de eigenstandig door het buurthuis aangegane lasten bijvoorbeeld door aankoop van een pand door de gemeente te laten dragen. Hier speelt tevens mee dat sommige particuliere panden voorheen in eigendom waren van de gemeente en bij de verkoop van het pand aan de stichting een specifieke overeenkomst is gesloten waarbij rekening met de toekomstige exploitatie is gehouden.

Deze bepaling wil overigens niet zeggen dat bij niet-gemeentelijke panden nooit worden geholpen met het vinden van oplossingen voor de eigenaarslasten. Indien het pand een duidelijke maatschappelijke meerwaarde heeft, wordt gezocht naar een maatwerkoplossing. Deze heeft vaak een eenmalig/incidenteel karakter (bijvoorbeeld een bijdrage in een verbouwing).

Besturen van gemeenschapshuizen die in particulier eigendom zijn, kunnen wel gebruik maken van de andere ondersteuningsmogelijkheden, zoals de inventarisregeling en de administratieve ondersteuning. Tevens wordt bij de beoordeling van een exploitatietekort rekening gehouden met de zwaardere eigenaarslasten.

** Inventarisregeling*

Besturen van gemeenschapshuizen kunnen gebruik maken van de inventarisregeling van de gemeente Maastricht. Daarbij is het mogelijk om 40% van de kosten aan inventaris in het gebouw te declareren bij de gemeente. De inventarisregeling is een historisch gegroeide regeling, waarbij de randvoorwaarden niet expliciet zijn uitgeschreven. Daarnaast kent niet ieder bestuur deze regeling, waardoor er de afgelopen jaren slechts door enkele (vaak dezelfde) gemeenschapshuizen gebruik van werd gemaakt. Uitgaven zijn jaarlijks wisselend, afhankelijk van het aantal ingediende aanvragen. Vanaf dit jaar nemen de uitgaven toe, waarschijnlijk omdat door het participatieve proces de regeling nu meer bekend is.

Omwille van transparantie is de oude historisch gegroeide inventarisregeling nu met nieuwe voorwaarden uitgeschreven in de nieuwe ondersteuningsregeling. Bij de uitwerking is gekozen voor een maximaal subsidiebedrag en het instellen van een subsidieplafond, zodat het budget niet kan worden overschreden. Indien er meer aanvragen komen, wordt het beschikbare budget naar rato verdeeld over de aanvragers. Op deze wijze wordt het budget eerlijker verdeeld over alle gemeenschapshuizen.

Indien de raad tijdens de peiling geen zwaarwegende bezwaren heeft tegen de inventarisregeling, zal in het definitieve collegevoorstel een subsidieplafond worden voorgesteld ad € 35.000 per jaar. De hoogte van het bedrag is hoger dan de uitgaven van de afgelopen drie jaren, omdat de regeling nu bekend wordt gemaakt onder alle besturen en waarschijnlijk meer besturen hier gebruik van gaan maken.

** Exploitatietekorten*

Het huidige beleid biedt geen kader voor het omgaan met exploitatietekorten.

In de ondersteuningsregeling is een helder kader opgenomen voor de beoordeling van exploitatietekorten in relatie tot een eventuele tegemoetkoming. In de beoordeling is de mate van verwijtbaarheid en de buurtfunctie/maatschappelijke meerwaarde van het gemeenschapshuis doorslaggevend. Indien een subsidie wordt verstrekt voor een exploitatietekort worden strenge verplichtingen opgelegd aan het bestuur.

** Administratieve ondersteuning*

Sinds begin jaren 80 (van vorige eeuw) ondersteunt de gemeente (een deel van) de gemeenschapshuizen bij het voeren van een goede financiële administratie. Aanleiding hiervoor waren destijds de ontstane tekorten bij een 8-tal gemeenschapshuizen. De ingestelde administratieve ondersteuning was bedoeld om 'een vinger aan de pols' te kunnen houden en had, mede door de grote gemeentelijke investeringen in de gemeenschapshuizen, een verplicht karakter. Naast de administratieve ondersteuning is er ook lange tijd sprake geweest van een vergaande serviceverlening op diverse fronten.

Anno 2017 voert de gemeente Maastricht (Shared Service Center) de administratie voor 10 gemeenschapshuizen. De besturen van de gemeenschapshuizen betalen een eigen bijdrage. De gemeente heeft voor deze gemeenschapshuizen enkel nog de rol van administratiekantoor. De andere gemeenschapshuizen regelen dat zelf of via particuliere kantoren.

Vanuit de veranderende rol van de overheid (minder sturen, meer faciliteren) wordt de administratieve ondersteuning niet verplicht gesteld aan alle besturen van de gemeenschapshuizen. Indien een beroep wordt gedaan op een subsidie voor exploitatietekort, wordt de administratieve ondersteuning wel verplicht opgelegd, in combinatie met andere verplichtingen.